

Vlastný materiál

Minister dopravy Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády iniciatívny materiál „Návrh na dočasnú úpravu cestovného v železničnej osobnej doprave realizovanej vo verejnom záujme“.

1. Úvod

Nárast cien pohonných hmôt má bezprostredný a systémový dopad na ekonomiku Slovenskej republiky, pričom jeho účinky sa prejavujú aj na úrovni domácností. Tie sú vystavené rastúcej finančnej záťaži v dôsledku zvýšených nákladov na dopravu, ktoré predstavujú nevyhnutnú súčasť zabezpečenia základných životných potrieb.

Zvýšené náklady na individuálnu automobilovú dopravu môžu viesť k obmedzovaniu mobility obyvateľstva, čo má negatívne dôsledky na zabezpečenie každodenných potrieb, najmä v oblasti dochádzania do zamestnania, vzdelávacích inštitúcií a zdravotníckych zariadení. Doprava preto predstavuje základný predpoklad pre riadne fungovanie domácností, trhu práce aj hospodárstva ako celku, a jej obmedzenie má priamy vplyv na kvalitu života obyvateľstva.

V záujme zabezpečenia primeranej životnej úrovne obyvateľstva a zachovania dostupnosti základných služieb je nevyhnutné prijať adekvátne a cielené dočasné opatrenie na zmiernenie negatívnych dopadov vzniknutej situácie. V tomto kontexte nadobúda železničná osobná doprava osobitný význam ako kapacitne stabilný, energeticky efektívny a z hľadiska verejných politík preferovaný spôsob dopravy.

Navrhované opatrenie na zníženie cestovného v železničnej osobnej doprave poskytovanej vo verejnom záujme predstavuje dočasný, adresný a proporcionálny nástroj verejnej politiky, ktorého cieľom je zmierniť finančné zaťaženie domácností, podporiť zachovanie mobility obyvateľstva a motivovať k využívaniu verejnej dopravy. Opatrenie zároveň prispieva k stabilizácii sociálno-ekonomickej situácie a k udržaniu kontinuity základných ekonomických a spoločenských procesov.

2. Návrh opatrenia

V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti Ministerstvo dopravy SR navrhuje pristúpiť k dočasnej úprave výšky cestovného v železničnej osobnej doprave poskytovanej vo verejnom záujme formou cenovej intervencie s presne vymedzeným časovým rámcom. Navrhované opatrenie je koncipované ako dočasný stabilizačný nástroj, ktorého cieľom je bezprostredne reagovať na negatívne dopady zvýšených cien pohonných hmôt na obyvateľstvo a zabezpečiť dostupnosť dopravy ako služby vo verejnom záujme.

Navrhované opatrenie sa upravuje ako dočasné opatrenie s presne vymedzenou dobou účinnosti. Doba trvania opatrenia je stanovená na 30 dní, pričom táto lehota začne plynúť od 1. októbra 2026.

Zároveň platí, že súčasný platný systém bezplatnej dopravy ostáva bez zmeny. Úprava cien SMS lístkov bude predmetom intenzívnych rokovaní medzi dopravcom a mobilnými operátormi vzhľadom na to, že zmenu cestovného v tejto forme nie je možné ad hoc zmeniť jednostranným rozhodnutím dopravcu.

Zníženie ceny sa bude aplikovať iba na cestovné pre osoby a teda nebude mať vplyv na cenu za:

- medzinárodné cestovné,
- miestenky / rezervácie,
- poplatok za servis,
- ročný sieťový lístok,
- IDS lístky (integrovaný dopravný systém),
- doplnkové služby ako batožina, bicykel, pes.

Selektívne zníženie cestovného v druhej triede vo výške 50 %

Ide o dočasné zníženie cestovného v železničnej osobnej doprave poskytovanej vo verejnom záujme výlučne pre druhú vozňovú triedu vo výške 50 %, a to na obdobie 30 dní. Opatrenie je zamerané predovšetkým na segment cestujúcich, ktorí využívajú železničnú dopravu na každodenné účely, najmä dochádzanie do zamestnania, vzdelávacích inštitúcií a za zabezpečením základných životných potrieb.

Selektívne zameranie na druhú vozňovú triedu reflektuje skutočnosť, že ide o cenovo najdostupnejší a najvyužívanejší segment železničnej osobnej dopravy, ktorý je primárne využívaný širokými vrstvami obyvateľstva.

Navrhovaný systém:

Ceny budú zaokrúhlené na 0,05 € smerom nadol. Zníženie bude platiť po dobu 30 dní pre všetky jednorazové a traťové lístky (mesačníky/týždenníky) do 2. vozňovej triedy.

Odhadovaný negatívny dopad na výnosy dopravcov počas 30 dní očakávame na úrovni 4,3 mil. € a na náklady na úrovni 1,0 mil. €.

3. Dopady/riziká

Uvedené ceny (znížené) budú platiť pri predaji štandardných cestovných dokladov na pokladniciach dopravcu, v mobilnej aplikácii a v e-shope.

Z titulu zavedenia zníženia cestovného je predpoklad určitého nárastu počtu cestujúcich predovšetkým vo vlakoch regionálnej dopravy.

Z pohľadu zabezpečenia prevádzky je vyššie uvedené expertným odhadom, pričom po zavedení bude nevyhnutné situáciu vo vzťahu k frekvencii a prípadnému nárastu počtu cestujúcich vo vlakoch podrobne monitorovať a to vrátane vlakov diaľkovej dopravy.